

ผลของการจัดการเรียนรู้เชิงรุกที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาประวัติศาสตร์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านหมี่วิทยา

ธีรพงศ์ เผ่าน้อย,* และภุริภัทร หมอยาติ**

โรงเรียนบ้านหมี่วิทยา

ได้รับบทความ: 9 กุมภาพันธ์ 2568 ปรับปรุงแก้ไข: 18 มีนาคม 2568 ตอรับการตีพิมพ์: 18 เมษายน 2568

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. พัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก 2. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนกับหลังเรียน โดยใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุก และ 3. ศึกษาความพึงพอใจหลังการจัดการเรียนรู้เชิงรุก การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบกึ่งทดลอง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/4 ภาคเรียนที่ 1/2567 โรงเรียนบ้านหมี่วิทยา อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี จำนวน 41 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 15 แผน แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นแบบปรนัย จำนวน 20 ข้อ และแบบสอบถามความพึงพอใจ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า จำนวน 15 ข้อ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่า t แบบ Dependent Samples

ผลการวิจัยพบว่า 1. ผลการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ได้แผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 15 แผน ซึ่งมีความเหมาะสมในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.70$, S.D.= 0.38) 2. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนกับหลังเรียน โดยใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุก พบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5 และ 3. ผลการศึกษาความพึงพอใจต่อการเรียนรู้เชิงรุก พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.34$, S.D. = 0.52)

คำสำคัญ: การเรียนรู้เชิงรุก, ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน, วิชาประวัติศาสตร์

* ครูวิทยฐานะชำนาญการพิเศษ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โรงเรียนบ้านหมี่วิทยา อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี

** ผู้ช่วยนักวิจัย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โรงเรียนบ้านหมี่วิทยา อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี

The Effect of Active Learning on Historical Learning Achievement of Grade 7 Students at Ban Mi Wittaya School

Teerapong Pownoi,^{*} and Phuripat Moyadee^{2**}

Banmiwittaya School

Received: February 9, 2025 **Revised:** March 18, 2025 **Accepted:** April 18, 2025

Abstract

The purposes of this study were to 1) develop lesson plans employing an Active Learning approach, 2) compare students' learning achievement before and after using the developed learning plans employing Active Learning approach, and 3) examine the students' satisfaction with the learning. This study employed a Quasi-Experimental Research design. The samples were 41, Grade 7, students from Class 1/4 enrolled during the first semester of the 2024 academic year at Ban Mi Wittaya School, Ban Mi District, Lopburi Province. They were selected through a cluster random sampling. The research instruments included the 15 developed lesson plans, a 20-item multiple-choice achievement test, and a 15-item satisfaction rating scale questionnaire. Data were analyzed using mean, standard deviation, and Dependent Samples t-tests.

The research results revealed that 1) after developing the active learning lesson plans, 15 lesson plans were created. They were overall evaluated at the highest level ($\bar{x} = 4.70$, S.D.= 0.38), 2) a comparison of students' learning achievement between before and after the learning using the developed lesson plans showed that students' post-test scores were higher than their pre-test scores with statistical significance at 0.5 level, and 3) the students' satisfaction with the developed active learning lesson plans was overall rated at a high level ($\bar{x} = 4.34$, S.D. = 0.52).

Keywords: Active Learning, Learning Achievement, History Course

---

^{*} Senior Professional Level Teachers, Social studies, Religion and Culture Department, Banmiwittaya School, Banmi District, Lopburi Provinces.

^{**} Research Assistant, Social studies, Religion and Culture Department, Banmiwittaya School, Banmi District, Lopburi Provinces.

บทนำ

ประวัติศาสตร์มีบทบาทสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาและฝึกฝนทักษะในการคิดอย่างมีเหตุผล หรือการคิดอย่างมีวิจารณญาณโดยสามารถอธิบายเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในอดีตบนพื้นฐานของข้อเท็จจริงตามหลักฐานทางประวัติศาสตร์โดยปราศจากอคติ ซึ่งมีคุณค่าในการพัฒนาสติปัญญาของนักเรียนได้อีกทางหนึ่ง (เฉลิม มลิลลา, และนิติเชตต์ ปรีชา, 2559) รายวิชาประวัติศาสตร์ถูกจัดรวมอยู่ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดฯ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) ได้กำหนดเป้าหมายและจุดเน้นหลายประการ ครูผู้สอนควรตระหนักและทำความเข้าใจ เพื่อให้การจัดการเรียนรู้ สัมฤทธิ์ผลตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร ครูผู้สอนควรศึกษาเพิ่มเติมในเรื่องกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมและเข้ากับสภาพแวดล้อม บริบททางสังคม และเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไป ครูผู้สอนต้องออกแบบการเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญโดยให้นักเรียนได้เรียนจากสถานการณ์ในชีวิตจริง อีกทั้งยังเป็นผู้สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองโดยมีครูผู้สอนเป็นผู้จุดประกายความสนใจใฝ่รู้ และสร้างบรรยากาศให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2560)

ปัจจุบันการศึกษาประวัติศาสตร์สำหรับเยาวชนไทยยังคงถูกมองเป็นเพียงเนื้อหาสำหรับการท่องจำเพื่อการสอบ แม้บางคนจะสนุกกับการเรียนรู้เกี่ยวกับอดีต ภูมิใจในชาติ และบรรพบุรุษ แต่หลายคนยังคงตั้งคำถามว่าเรียนประวัติศาสตร์ไปทำไม และมีประโยชน์อย่างไรในโลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในปัจจุบัน หรือแม้กระทั่งจะนำประวัติศาสตร์มาใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันได้อย่างไร หากการเรียนการสอนยังคงเน้นแต่การท่องจำข้อเท็จจริงเกี่ยวกับบุคคล เหตุการณ์ สถานที่ และช่วงเวลา จะทำให้ผู้เรียนเกิดความเบื่อหน่ายและไม่เห็นคุณค่าของการเรียนรู้ในวิชาประวัติศาสตร์อย่างแท้จริง ดังนั้น การปรับวิธีการเรียนการสอนให้เน้นทักษะการคิด เชื่อมโยงประวัติศาสตร์กับปัจจุบันและอนาคตจะช่วยให้ผู้เรียนเห็นความสำคัญและประโยชน์ของประวัติศาสตร์มากยิ่งขึ้น และหากมีกิจกรรมที่สร้างความเข้าใจให้เห็นถึงพัฒนาการที่เกิดขึ้นได้ เปลี่ยนแปลงอย่างไร มีผลต่ออะไร อย่างไรบ้าง จะทำให้เกิดประโยชน์กับนักเรียนได้ (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2554) และจากการสังเกตในระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสาระประวัติศาสตร์ พบว่า การที่ครูผู้สอนเน้นการบรรยายให้นักเรียนฟังเพียงอย่างเดียวนั้น ทำให้นักเรียนไม่สามารถเห็นถึงความสำคัญของการเรียนประวัติศาสตร์ ส่งผลต่อความสนใจในการเรียนสาระวิชาประวัติศาสตร์ ดังนั้น เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนบรรลุวัตถุประสงค์ตามหลักสูตร จำเป็นต้องเลือกวิธีการจัดการเรียนการสอนให้ตรงเป้าหมายทั้งวิธีการสอนโดยทั่วไป และวิธีการสอนเฉพาะทาง จะช่วยให้การจัดการเรียนรู้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งวิธีการจัดการเรียนการสอนควรมุ่งเน้นให้นักเรียนได้รับทั้งความรู้ สามารถลงมือปฏิบัติ และแสวงหาองค์ความรู้ด้วยตนเอง สอดรับกับการจัดการเรียนรู้ที่เรียกว่า การจัดการเรียนรู้เชิงรุก ถือเป็นกระบวนการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของผู้เรียนในชั้นเรียน ส่งเสริมการสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน โดยเน้นให้นักเรียนลงมือปฏิบัติจริง แทนการเป็นผู้รับข้อมูลจากครูเพียงฝ่ายเดียวเหมือนในรูปแบบเดิม ครูจึงมีบทบาทเป็นผู้อำนวยความสะดวก (Facilitator) ทำหน้าที่สร้างแรงบันดาลใจ ให้คำปรึกษา แนะนำแนวทาง และทำหน้าที่เป็นผู้สอนงานและพี่เลี้ยง (Coach & Mentor) เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ด้วยตนเอง ครูผู้สอนจำเป็นต้องสรรหาเทคนิคและแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย

เพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ที่มีความหมาย (Meaningful Learning) สามารถสร้างองค์ความรู้ใหม่ด้วยตนเอง และเชื่อมโยงกับประสบการณ์เดิมได้อย่างเป็นระบบ นอกจากนี้ นักเรียนยังได้ฝึกฝนการคิดวิเคราะห์ และสร้างสรรค์นวัตกรรม ทำให้พัฒนาทักษะด้านต่าง ๆ ทั้งด้านวิชาการ ชีวิต และวิชาชีพ ซึ่งสอดคล้องกับสมรรถนะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 และช่วยให้นักเรียนบรรลุเป้าหมายการเรียนรู้ตามช่วงวัยของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2562)

จากที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ผู้วิจัยประสบปัญหาการจัดการเรียนรู้ในรายวิชาประวัติศาสตร์ เรื่อง หลักฐานทางประวัติศาสตร์ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ของโรงเรียนบ้านหมี่ ที่พบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ โดยนักเรียนไม่สามารถเชื่อมโยงหลักฐานทางประวัติศาสตร์กับช่วงเวลาและบริบทขณะเกิดเหตุการณ์ได้ อีกทั้งการจัดการเรียนรู้ในรายวิชาประวัติศาสตร์ในปีการศึกษาที่ผ่านมา นักเรียนมักจะได้เรียนรู้จากการจัดกิจกรรมด้วยการบรรยายเป็นหลัก ผู้วิจัยจึงต้องการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ด้วยการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ในรายวิชาประวัติศาสตร์ เพื่อที่จะเป็นแนวทางในการปรับปรุงการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนประวัติศาสตร์และพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนให้สูงขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกรายวิชาประวัติศาสตร์ เรื่อง หลักฐานทางประวัติศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านหมี่วิทยา
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนกับหลังเรียน โดยใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านหมี่วิทยา
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านหมี่วิทยา

การทบทวนวรรณกรรม

1. ความหมายของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)

Mayers, C., & Jones, T. (1993) ได้ให้ความหมายของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ว่าเป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้นำข้อมูลสารสนเทศ มโนทัศน์ หรือทักษะใหม่ ๆ มาประยุกต์ใช้ในการเรียนรู้ โดยเน้นให้เกิดความรู้จากประสบการณ์จริง การสร้างสรรค์ การทดสอบ และการปรับปรุงแก้ไขอย่างต่อเนื่องของนักเรียน กระบวนการนี้ช่วยให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ และสามารถพัฒนาทักษะต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้เกิดการเรียนรู้โดยไม่จำกัดแค่การรับข้อมูลจากผู้สอน แต่เป็นการเรียนรู้ที่เกิดจากการลงมือทำ และคิดวิเคราะห์ด้วยตนเอง ซึ่งส่งเสริมให้เกิดความเข้าใจที่ลึกซึ้งและยั่งยืน

กระทรวงศึกษาธิการ (2562) อธิบายว่า การจัดการเรียนรู้เชิงรุก เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับกระบวนการเรียนการสอน โดยมุ่งกระตุ้นให้นักเรียนใช้กระบวนการคิดขั้นสูง (Higher-Order Thinking) ผ่านการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินค่า มากกว่าการรับฟังเนื้อหาจากครูเพียงอย่างเดียว

เท่านั้น แต่ยังต้องมีการฝึกทักษะการอ่าน การเขียน การตั้งคำถาม และการอภิปรายร่วมกัน รวมถึงการลงมือปฏิบัติจริง ทั้งนี้ การจัดการเรียนรู้ดังกล่าวให้ความสำคัญกับพื้นฐานความรู้เดิมและความต้องการของผู้เรียนเป็นหลัก โดยเปลี่ยนบทบาทของผู้เรียนจากผู้รับความรู้ไปสู่ผู้มีส่วนร่วมในการสร้างความรู้ด้วยตนเอง

จากความหมายดังกล่าวสรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้เชิงรุก หมายถึง การจัดการเรียนรู้ที่เน้นให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง สร้างองค์ความรู้ใหม่ และประยุกต์ข้อมูลสารสนเทศ จนเกิดทักษะใหม่ ๆ ในการเรียนรู้ สังเกตด้วยประสบการณ์ การสร้างสรรค์ การทดสอบ และการปรับปรุงแก้ไขของนักเรียน ซึ่งบทบาทของนักเรียนจะถูกเปลี่ยนบทบาทจากผู้รับความรู้เป็นผู้สร้างความรู้แทน

2. การออกแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

กระทรวงศึกษาธิการ (2562) ระบุว่า การจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก เป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติและใช้กระบวนการคิดวิเคราะห์เกี่ยวกับสิ่งที่ได้ทำ โดยผู้เรียนจะเปลี่ยนบทบาทจากผู้รับสาร (Receive) ไปสู่การมีส่วนร่วมในการสร้างองค์ความรู้ (Co-Creators) ความรู้ที่เกิดขึ้นมาจากประสบการณ์ตรง โดยนักเรียนสามารถเก็บข้อมูลและจดจำสิ่งที่ได้เรียนรู้ผ่านการมีส่วนร่วม ปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน ครูผู้สอน และสิ่งแวดล้อม ผ่านการปฏิบัติจริง ซึ่งช่วยเสริมความจำในระยะยาว (Long Term Memory) การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก แบ่งได้เป็น 2 ลักษณะ ได้แก่ การออกแบบกิจกรรมในหน่วยการเรียนรู้หรือแผนการจัดการเรียนรู้ และการออกแบบกิจกรรมในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนหรือกิจกรรมเสริมทักษะ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 (2566) ได้กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้เชิงรุก เป็นการออกแบบการเรียนรู้ไปสู่เป้าหมายการเรียนรู้ที่ต้องการ รวมทั้งออกแบบเครื่องมือวัดและประเมินผล เพื่อยืนยันว่านักเรียนบรรลุเป้าหมายตามมาตรฐานการเรียนรู้ที่เทียบเคียงไว้หรือไม่ เป็นวิธีการหนึ่งที่มุ่งเน้นให้ครูผู้สอนเป็นผู้ออกแบบหลักสูตรการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล โดยเริ่มจากวินิจฉัยปัญหาและความต้องการของนักเรียน เพื่อออกแบบการจัดประสบการณ์เรียนรู้ ให้เหมาะสมกับสภาพนักเรียนและเมื่อนักเรียนบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ จะต้องมียุทธศาสตร์การเรียนรู้ที่สามารถสะท้อนผลว่านักเรียนได้เกิดความรู้ความเข้าใจในระดับที่พึงประสงค์ไว้จริง ครูผู้สอนจึงต้องกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ และหลักฐานแสดงผลการเรียนรู้ให้ชัดเจนเสียก่อน จึงค่อยดำเนินการออกแบบการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับเป้าหมายที่พึงประสงค์ วิธีการนี้สร้างความมั่นใจได้ว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและมีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในหลักสูตรอย่างแท้จริง

จากความหมายดังกล่าวสรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้เชิงรุก เป็นการออกแบบกระบวนการพัฒนาบทบาทนักเรียนจากผู้รับความรู้ นำไปสู่การมีส่วนร่วมในการสร้างความรู้ ซึ่งองค์ความรู้ที่เกิดขึ้นจะเป็นความรู้ที่ได้จากประสบการณ์ของนักเรียนโดยตรง การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกควรเริ่มจากการวินิจฉัยปัญหาและความต้องการของนักเรียน เพื่อออกแบบการจัดประสบการณ์เรียนรู้ให้เหมาะสมกับสภาพนักเรียน และทำให้นักเรียนบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. คุณลักษณะที่สำคัญของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

การจัดการเรียนรู้เชิงรุก เป็นรูปแบบหรือวิธีการเรียนรู้แบบที่เน้นบทบาทของผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยจะมีธรรมชาติของการเรียนรู้ที่น่าสนใจ ซึ่งมีคุณลักษณะที่สำคัญของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ดังต่อไปนี้

Mayers, C., & Jones, T (1993) ได้กล่าวถึงธรรมชาติของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ Active Learning ไว้ว่าลักษณะสำคัญของการเรียนรู้ประกอบด้วยองค์ประกอบหลัก 5 ประการ ที่ช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ ได้แก่ การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงออกผ่านการพูด (Talking) การฟัง (Listening) การอ่าน (Reading) การเขียน (Writing) และการสะท้อน (Reflect) ความรู้สึกและความคิดเห็นจากสิ่งที่ได้เรียนรู้ ซึ่งช่วยให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงและเข้าใจเนื้อหาได้ลึกซึ้งยิ่งขึ้น การมีปฏิสัมพันธ์ในแต่ละกิจกรรมนี้ ไม่เพียงแต่เป็นการส่งเสริมทักษะการสื่อสาร แต่ยังช่วยให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาความคิดและทักษะต่าง ๆ ได้อย่างครบถ้วนและทำให้การเรียนรู้มีความหมายมากขึ้น

Bonwell, Charles C., & James, A Eison (1991) ได้กล่าวถึงธรรมชาติของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ประกอบด้วย คุณลักษณะสำคัญ ดังนี้

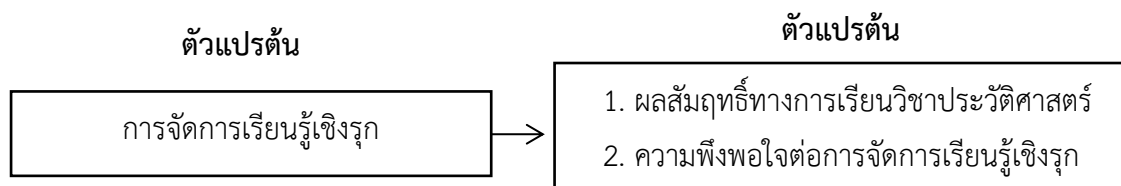
1. เป็นการเรียนรู้ที่มุ่งปรับเปลี่ยนบทบาทการถ่ายทอดองค์ความรู้จากครูไปยังผู้เรียนให้น้อยลง และพัฒนาทักษะที่จำเป็นให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน
2. ผู้เรียนมีส่วนร่วมในชั้นเรียนโดยลงมือปฏิบัติเองมากกว่าที่นั่งฟังเพียงอย่างเดียว
3. ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรม เช่น อ่าน อภิปราย และเขียน
4. มีการสำรวจพื้นฐานและคุณค่าที่มีอยู่ในผู้เรียน
5. ผู้เรียนได้พัฒนาการคิดระดับสูงในการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินผลการนำไปใช้
6. ทั้งผู้เรียนและผู้สอนรับข้อมูลป้อนกลับจากการแสดงความคิดเห็นได้อย่างรวดเร็ว

Shenker, J.I, Goss, S.A., & Bernstein, D.A. (1996) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ไว้ว่า การจัดการเรียนรู้เชิงรุก ต้องการให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในบทบาทการเรียนรู้ของตนเองมากกว่าการรับความรู้หรือทักษะใหม่ ๆ มาใช้โดยเป็นผู้รับฝ่ายเดียว การที่ผู้เรียนได้กระทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเองจะนำไปสู่การคิดเกี่ยวกับสิ่งที่ตนเองกำลังกระทำอยู่ เป็นการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ สร้างบรรยากาศที่กระตุ้นการเรียนรู้ สอดคล้องกับความรู้ความสามารถและความสนใจของผู้เรียน

จากความหมายดังกล่าวสรุปได้ คุณลักษณะที่สำคัญของการจัดการเรียนรู้เชิงรุกนั้น ผู้เรียนจะมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การพูด การฟัง การอ่าน การเขียน และการสะท้อนความคิดเห็น เพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้ที่มีความหมายและน่าสนใจ โดยการเรียนรู้แบบนี้มุ่งเน้นการลดการถ่ายทอดความรู้จากผู้สอนไปยังผู้เรียนให้มากที่สุด และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ลงมือทำกิจกรรมต่าง ๆ นอกจากนี้ ผู้เรียนยังสามารถสะท้อนความคิดและเรียนรู้จากประสบการณ์จริง โดยไม่เพียงแคร์รับความรู้จากผู้สอน การเรียนรู้ในรูปแบบนี้จึงกระตุ้นให้ผู้เรียนรู้สึกสนุกสนาน กระตือรือร้น และสามารถพัฒนาทักษะและความรู้ที่สอดคล้องกับความสนใจและความสามารถของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านหมี่วิทยา ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 9 ห้องเรียน รวมจำนวนนักเรียน 325 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนระดับชั้นเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1/4 โรงเรียนบ้านหมี่วิทยา ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวน 41 คน ได้มาด้วยวิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่ม

2. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

2.1 แผนการจัดการเรียนรู้ วิชาประวัติศาสตร์ เรื่อง หลักฐานทางประวัติศาสตร์ จำนวน 15 แผน แผนละ 1 ชั่วโมง รวม 15 ชั่วโมง หลังจากนั้นนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนสังคมศึกษา ด้านการวัดและประเมิน ด้านหลักสูตรและการสอน จำนวน 3 คน ตรวจสอบพิจารณาความเหมาะสมของเนื้อหา จุดประสงค์การเรียนรู้ กิจกรรม สื่อการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลที่ใช้ในแต่ละชั่วโมง และนำเสนอเป็นรายงานโดยผลการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.70$, S.D. = 0.38)

2.2 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ เรื่อง หลักฐานทางประวัติศาสตร์ เป็นแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ มี 2 ชุด แบ่งเป็นก่อนเรียน 1 ชุด และหลังเรียน 1 ชุด โดยข้อสอบก่อนเรียนและหลังเรียนมีข้อความเหมือนกัน แต่มีการสลับข้อความและตัวเลือก หลังจากนั้นนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ประเมินความสอดคล้องของข้อสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้ แล้วนำมาคำนวณหาค่า IOC ได้ค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 0.67 ถึง 1.00 แล้วนำไปทดลองใช้กับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/3 จำนวน 40 คน แล้วนำมาคำนวณหาค่าความยากง่ายได้ค่าอยู่ระหว่าง 0.39 ถึง 0.59 ค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.40 ถึง 0.80 แล้วนำมาคำนวณหาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สูตร KR-20 ของ Kuder-Richardson (1973) ได้ค่าความเชื่อมั่นของข้อสอบทั้งฉบับเท่ากับ 0.85

2.3 แบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในวิชาประวัติศาสตร์ เรื่อง หลักฐานทางประวัติศาสตร์ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ประกอบด้วย มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด จำนวน 3 ด้าน ประกอบด้วย ด้านกิจกรรม ด้านวัดและประเมินผล ด้านภาระงาน/ชิ้นงาน จำนวน 15 ข้อ หลังจากนั้นนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ประเมินความสอดคล้องของคำถามกับนิยามศัพท์เฉพาะของตัวแปรที่ต้องการวัด แล้วนำมาคำนวณหาค่า IOC ได้ค่าเฉลี่ย

อยู่ระหว่าง 0.67 ถึง 1.00 แล้วนำไปทดลองใช้กับนักเรียนโรงเรียนบ้านหมี่วิทยา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/3 จำนวน 40 คน แล้วนำมาหาค่าความเชื่อมั่น โดยวิธีการหาสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient, 1970) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.78

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

- 3.1 ทำบันทึกข้อความขออนุญาตดำเนินการวิจัยต่อผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหมี่วิทยา
- 3.2 ชี้แจงวัตถุประสงค์การวิจัยให้นักเรียนทราบพร้อมทั้งอธิบายการปฏิบัติกิจกรรมเพื่อการปฏิบัติให้ถูกต้อง
- 3.3 ก่อนการจัดการเรียนรู้ให้นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชุดที่ 1 จำนวน 20 ข้อ ใช้เวลา 25 นาที
- 3.4 ดำเนินการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในรายวิชาประวัติศาสตร์ เรื่อง หลักฐานทางประวัติศาสตร์ จำนวน 15 ครั้ง รวม 15 ชั่วโมง
- 3.5 หลังการจัดการเรียนรู้เสร็จแล้วให้นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน (Post-test) โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชุดที่ 2 จำนวน 20 ข้อ ใช้เวลา 25 นาที แล้วให้นักเรียนทำแบบสอบถามความพึงพอใจ จำนวน 15 ข้อ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

- 4.1 คะแนนที่ได้จากการประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกของผู้เชี่ยวชาญ นำมาหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
- 4.2 คะแนนที่ได้จากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนนำมาหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบค่า t-test แบบ Dependent Samples
- 4.3 คะแนนที่ได้จากการทำแบบสอบถามความพึงพอใจ นำมาหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยปรับใช้เกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ยของ บุญชม ศรีสะอาด (2560) ดังนี้
ค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00 หมายถึง ความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.50 หมายถึง ความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก
ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50 หมายถึง ความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50 หมายถึง ความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.50 หมายถึง ความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ผลของการจัดการเรียนรู้เชิงรุกที่มีต่อผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านหมี่วิทยา ปรากฏผลดังนี้

1. ผลการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในวิชาประวัติศาสตร์ เรื่อง หลักฐานทางประวัติศาสตร์ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านหมี่วิทยา พบว่า ได้แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้จำนวน 15 แผน ดังนี้

ตาราง 1 แสดงระดับความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในวิชาประวัติศาสตร์ เรื่อง หลักฐานทางประวัติศาสตร์

แผน ที่	เนื้อหาเรื่อง	กิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก ของนักเรียน	สื่อการเรียนรู้	ค่าเฉลี่ย	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับ
1	หลักฐานทางประวัติศาสตร์	ตอบคำถามกระตุ้นความรู้เดิม แจกใบความรู้ ให้นักเรียนค้นหา ข้อมูลจากแหล่งประวัติศาสตร์ และอภิปรายร่วมกัน	ใบความรู้ อินโฟกราฟิก แหล่งค้นคว้า ออนไลน์	5.00	0.00	มากที่สุด
2	ประเภทของหลักฐานทางประวัติศาสตร์	ศึกษาและจำแนกประเภท หลักฐาน นำเสนอข้อมูลผ่าน Mind Map และอภิปราย ความสำคัญของหลักฐานใน ประวัติศาสตร์	PowerPoint ตัวอย่าง หลักฐานทาง ประวัติศาสตร์	5.00	0.00	มากที่สุด
3	การตรวจสอบหลักฐาน	ทดลองวิเคราะห์หลักฐานจริง จากแหล่งข้อมูล และอภิปราย ถึงความน่าเชื่อถือของหลักฐาน	ใบงาน เว็บไซต์ กรมศิลปากร	5.00	0.00	มากที่สุด
4	ความสัมพันธ์ของหลักฐาน	จับคู่ประเภทหลักฐานที่มี ความเชื่อมโยงกัน และ สร้างกราฟแสดงความสัมพันธ์	แบบฟอร์ม กราฟ เชื่อมโยง	5.00	0.00	มากที่สุด
5	การวิเคราะห์ข้อมูลทางประวัติศาสตร์	วิเคราะห์ข้อมูลจากบทความ หรือเอกสารเก่า วิเคราะห์ตาม หลักเหตุและผล	เอกสารอ้างอิง ประกาศทาง ประวัติศาสตร์	4.66	0.46	มากที่สุด
6	การตีความหลักฐาน	ตีความเอกสารโบราณ และ อธิบายความหมายจากบริบท ของข้อมูล	ตัวอย่าง เอกสาร โบราณจาก ฐานข้อมูล	4.00	0.00	มาก

ตาราง 1 แสดงระดับความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในวิชาประวัติศาสตร์ เรื่อง หลักฐานทางประวัติศาสตร์ (ต่อ)

แผน ที่	เนื้อหาเรื่อง	กิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก ของนักเรียน	สื่อการเรียนรู้	ค่าเฉลี่ย	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับ
7	บทบาทของหลักฐานในเหตุการณ์สำคัญ	การแสดงบทบาทสมมติในเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ และ อภิปรายถึงความสำคัญของหลักฐานในเหตุการณ์นั้น	ชุดสคริปต์ บทบาทสมมติ	5.00	0.00	มากที่สุด
8	แหล่งเก็บรักษาหลักฐาน	ศึกษาแหล่งเก็บรักษาหลักฐาน และจัดทำแผนผังสรุปข้อมูล	วีดิทัศน์ศึกษา เสมือนจริง	4.33	0.47	มาก
9	การประยุกต์ใช้หลักฐานในปัจจุบัน	ตัวอย่างการใช้หลักฐานในชีวิตจริง เช่น การสร้างแหล่งเรียนรู้ และจัดทำโครงการบันทึกประวัติศาสตร์ท้องถิ่น	แบบสำรวจ ชุดคำถาม สำหรับสัมภาษณ์ ชุมชน	4.66	0.46	มากที่สุด
10	การประเมินหลักฐาน	ประเมินความน่าเชื่อถือของหลักฐานตามเกณฑ์ที่กำหนด และอภิปรายความคิดเห็น	เกณฑ์ประเมิน หลักฐาน	4.66	0.46	มากที่สุด
11	การตรวจสอบข้อเท็จจริง	ตรวจสอบข้อเท็จจริงจาก ข่าวสารและบทความทางประวัติศาสตร์	หนังสือพิมพ์ และบทความ วิชาการ	4.33	0.47	มาก
12	ผลกระทบของหลักฐานทางประวัติศาสตร์	วิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดจากหลักฐานทางประวัติศาสตร์ในบริบทต่าง ๆ	คลิปวิดีโอกลุ่ม อภิปรายสั้น	4.33	0.47	มาก
13	สื่อและเทคโนโลยีในการเก็บหลักฐาน	ศึกษาและทดลองใช้ แอปพลิเคชันในการจัดเก็บ และเผยแพร่หลักฐาน	แอปพลิเคชัน เกี่ยวกับ ประวัติศาสตร์	5.00	0.00	มากที่สุด

ตาราง 1 แสดงระดับความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในวิชาประวัติศาสตร์ เรื่อง หลักฐานทางประวัติศาสตร์ (ต่อ)

แผน ที่	เนื้อหาเรื่อง	กิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก ของนักเรียน	สื่อการเรียนรู้	ค่าเฉลี่ย	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับ
14	จริยธรรมใน การใช้ หลักฐาน	วิเคราะห์กรณีศึกษาการใช้ หลักฐานในทางที่ถูกและผิด	กรณีศึกษาใบ งานวิเคราะห์ จริยธรรม	5.00	0.00	มาก ที่สุด
15	การสรุป องค์ความรู้	สรุปความรู้ด้วยการจัด นิทรรศการผลงานในชั้นเรียน	บอร์ด นิทรรศการ สื่อแสดง ผลงาน	4.66	0.46	มาก ที่สุด
รวมเฉลี่ย				4.70	0.38	มาก ที่สุด

จากตาราง 1 พบว่า ผลการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านหมีวิทยา พบว่า ได้แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ จำนวน 15 แผน มีผลประเมินความเหมาะสมแต่ละแผนอยู่ในระดับมากกับมากที่สุดและในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.70$, S.D.= 0.38) ซึ่งการออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ ผู้วิจัยปฏิบัติตามทฤษฎีการเรียนรู้เชิงรุกของ Bonwell, & Eison (1991) ประกอบด้วยขั้นตอน 5 ขั้นตอน 1. ขั้นกระตุ้นความสนใจ 2. ขั้นสำรวจและค้นหา 3. ขั้นอภิปรายและลงข้อสรุป 4. ขั้นสร้างผลผลิตของความเข้าใจ และ 5. ขั้นสะท้อนผลผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้ ผู้วิจัยยกตัวอย่างแผนการจัดกิจกรรมแผนที่ 1 เรื่อง หลักฐานทางประวัติศาสตร์ ดังนี้

1. ขั้นกระตุ้นความสนใจ เมื่อเริ่มเข้าชั้นเรียน ครูเกริ่นนำโดยการตั้งคำถามเกี่ยวกับเนื้อหาในเรื่องหลักฐานทางประวัติศาสตร์ ดังนี้ 1) นักเรียนรู้จักหลักฐานทางประวัติศาสตร์หรือไม่ 2) นักเรียนคิดว่าหลักฐานทางประวัติศาสตร์มีลักษณะเป็นอย่างไร และ 3) หากนักเรียนต้องการที่จะศึกษาหลักฐานทางประวัติศาสตร์ นักเรียนสามารถสืบค้นได้จากแหล่งใดได้บ้าง หลังจากถามคำถามกระตุ้นภูมิความรู้แล้ว ครูนำใบความรู้เรื่องหลักฐานทางประวัติศาสตร์แจกให้กับผู้เรียน และเข้าสู่เนื้อหาในลำดับต่อไป

2. ขั้นสำรวจและค้นหา ในขั้นตอนนี้ครูเริ่มเข้าสู่บทเรียน โดยการกล่าวถึงเนื้อหาต่าง ๆ หลักสำคัญที่เกี่ยวข้องกับหลักฐานทางประวัติศาสตร์ ตั้งแต่ความหมาย ความสำคัญ และประเภทของหลักฐานทางประวัติศาสตร์ให้นักเรียนได้เรียนรู้เป็นเบื้องต้น หลังจากนั้นครูมอบหมายงานให้นักเรียนแต่ละคนค้นหาข้อมูลเกี่ยวกับตัวอย่างหลักฐานทางประวัติศาสตร์ประเภทต่าง ๆ จากแหล่งข้อมูลหรือแหล่งสารสนเทศออนไลน์ที่น่าเชื่อถือ ซึ่งครูจะต้องมีการแนะนำ

แนวทางการเข้าถึงแหล่งสารสนเทศให้นักเรียนในเบื้องต้น เช่น เว็บไซต์กรมศิลปากร หอสมุดแห่งชาติ และฐานข้อมูลจารึกในประเทศไทยของศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน) เป็นต้น

3. ขั้นอภิปรายและลงข้อสรุป จะเข้าสู่การพูดคุยแลกเปลี่ยนหน้าชั้นเรียนด้วยข้อมูลหลักฐานที่นักเรียนได้สืบค้นจากแหล่งต่าง ๆ ซึ่งเป็นรูปแบบการเรียนรู้ที่กระตุ้นให้เกิดปฏิสัมพันธ์ในห้องเรียน ทำให้นักเรียนอภิปรายโดยการแสดงความคิดเห็น และช่วยกันสรุปผลข้อมูล จากการร่วมกันจำแนกประเภทของหลักฐานทางประวัติศาสตร์ตามที่เพื่อนร่วมชั้นเรียนสืบค้นมา

4. ขั้นสร้างผลผลิตของความเข้าใจ หลังจากการอภิปรายของนักเรียนแล้ว นักเรียนนำความรู้ที่ได้ค้นคว้าเกี่ยวกับหลักฐานทางประวัติศาสตร์นี้ไปเชื่อมโยงกับความรู้เดิมผนวกเข้ากับสิ่งที่นักเรียนได้ค้นคว้าเพิ่มเติม แล้วครูสุ่มนักเรียนออกมาอภิปรายสิ่งที่ได้รับการจัดกิจกรรม โดยที่ครูจะเป็นผู้ชี้แนะหรือเชื่อมโยงประเด็นที่นักเรียนตกหล่นไป เพื่อให้นักเรียนสามารถเชื่อมโยงเรื่องต่าง ๆ และทำให้เกิดองค์ความรู้ที่กว้างขวางขึ้น

5. ขั้นสะท้อนผลผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้ เป็นการประเมินการเรียนรู้ว่านักเรียนมีความรู้มากน้อยเพียงใด โดยมอบหมายงานให้นักเรียนได้กลับไปสรุปองค์ความรู้มาในรูปแบบของ Mind Maps และในช่วงท้ายของเวลาเรียนในคาบครูจะเป็นผู้สรุปรวบยอดประเด็นสำคัญของหลักฐานทางประวัติศาสตร์

2. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนกับหลังเรียน โดยการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านหมี่วิทยา ปรากฏผลดังนี้

ตาราง 2 แสดงผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนกับหลังเรียน โดยการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านหมี่วิทยา

การทดสอบ	คะแนนเต็ม	n	$\bar{x}$	S.D.	t	p-value
ก่อนเรียน	20	41	14.40	0.45	-16.48*	.000
หลังเรียน	20	41	18.55	0.67		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 2 พบว่า ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนกับหลังเรียน โดยการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านหมี่วิทยา พบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน ($\bar{x} = 18.55$, S.D. = 0.67) สูงวก่าก่อนเรียน ($\bar{x} = 14.40$, S.D. = 0.45) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผลการศึกษาความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านหมี่วิทยา ปรากฏผลดังนี้

ตาราง 3 แสดงผลการศึกษาความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
โรงเรียนบ้านหมี่วิทยา

ความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุก	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
ด้านกิจกรรม			
1. ความเหมาะสมของระยะเวลาในการจัดกิจกรรม	3.75	0.35	มาก
2. สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในการจัดกิจกรรม	3.80	0.45	มาก
3. กระบวนการจัดกิจกรรมเป็นไปตามวัตถุประสงค์	4.10	0.51	มาก
4. นักเรียนสามารถนำความรู้ไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิตได้	4.60	0.67	มากที่สุด
5. นักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้ไปเผยแพร่ และต่อยอดได้	4.20	0.45	มาก
ด้านวัดและประเมินผล			
1. การวัดและประเมินผลรายวิชาสอดคล้องกับวัตถุประสงค์รายวิชา	4.44	0.60	มาก
2. ความเหมาะสมของระยะเวลาในการวัดและประเมินผล	4.53	0.56	มากที่สุด
3. ความเหมาะสมของเกณฑ์การประเมิน	4.50	0.55	มาก
4. การวัดและประเมินผลมีความเที่ยงตรง	4.15	0.53	มาก
5. ผู้สอนชี้แจงรายละเอียดของการประเมินผลอย่างชัดเจน	4.54	0.58	มากที่สุด
ด้านภาระงาน/ชิ้นงาน			
1. ภาระงานมีความสอดคล้องกับเนื้อหาในการเรียนการสอน	4.55	0.60	มากที่สุด
2. ภาระงานมีความเหมาะสมกับน้ำหนักคะแนน	4.50	0.55	มาก
3. ครูผู้สอนส่งเสริมให้นักเรียนมีความคิดสร้างสรรค์ในการออกแบบผลงาน	4.54	0.40	มากที่สุด
4. ครูผู้สอนชี้แจงชิ้นงานได้อย่างชัดเจน	4.50	0.55	มาก
5. ภาระงานสามารถนำไปต่อยอดใช้ประโยชน์ในอนาคตได้	4.53	0.56	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.34	0.52	มาก

จากตาราง 3 พบว่า ความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในวิชาประวัติศาสตร์ เรื่อง หลักฐานทางประวัติศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในรายช้อยู่ในระดับมากและในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.34$, S.D. = 0.52) โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ นักเรียนสามารถนำความรู้ไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิตได้ ($\bar{X} = 4.60$, S.D. = 0.67) รองลงมา คือ ภาระงานมีความสอดคล้องกับเนื้อหาในการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.55$, S.D. = 0.60) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ ความเหมาะสมของระยะเวลาในการจัดกิจกรรม ($\bar{X} = 3.75$, S.D. = 0.35)

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง ผลของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านหมี่วิทยา มีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปรายดังนี้

1. การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านหมี่วิทยา ได้แผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 15 แผน มีความเหมาะสมระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ถูกพัฒนาขึ้นมานั้นมีความแตกต่างจากแผนการจัดการเรียนรู้ในรูปแบบของชั้นเรียนปกติที่มีเพียงขั้นตอนของการบรรยายเป็นหลัก ซึ่งจะไม่ปรากฏเทคนิคหรือวิธีการจัดการเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ เมื่อแผนการจัดการเรียนรู้ถูกพัฒนาขึ้นโดยการใส่รายละเอียดตามขั้นตอนในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ทั้งหมด 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขั้นกระตุ้นความสนใจ 2) ขั้นสำรวจและค้นหา 3) ขั้นอภิปรายและลงข้อสรุป 4) ขั้นสร้างผลผลิตของความเข้าใจ และ 5) ขั้นสะท้อนผลผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้ ส่งผลให้แผนการจัดการเรียนรู้ที่ถูกพัฒนาขึ้นมีความเหมาะสมมากกว่าแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้รูปแบบเดิมที่นิยมใช้การบรรยายเป็นสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ จักรพงศ์ วรสาร, และสมาน เอกพิมพ์ (2565) เรื่อง การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบ Active Learning เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านเหล่าหนาดพบว่า การจัดการเรียนรู้เชิงรุก ประกอบด้วย 5 ขั้นตอนย่อย ดังนี้ 1) ขั้นสังเกตรวบรวมข้อมูล 2) ขั้นคิดวิเคราะห์ 3) ขั้นปฏิบัติ 4) สรุปความรู้ และ 5) ขั้นสื่อสารและนำเสนอ ตามที่นักเรียนได้เรียนตามแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก การจัดการเรียนรู้เชิงรุก เป็นการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่ก่อให้เกิดการพัฒนาเชิงบวกทั้งตัวนักเรียนและตัวครู เป็นการปรับการเรียนเปลี่ยนการสอนให้นักเรียนมีโอกาสดำเนินการเลือกใช้ความถนัด ความสนใจ ความสามารถที่เป็นความแตกต่างระหว่างบุคคล (Individual Different) สอดรับกับแนวคิดพหุปัญญา (Multiple Intelligence) เพื่อแสดงออกถึงตัวตนและศักยภาพของตนเอง ส่วนครูผู้สอนต้องมีความตระหนักที่จะปรับเปลี่ยนบทบาท แสวงหาวิธีการ กิจกรรมที่หลากหลายเพื่อช่วยเสริมสร้างศักยภาพของนักเรียนแต่ละคน และสอดคล้องกับการวิจัยของ วีรยุทธ พลายเล็ก (2563) เรื่อง การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิด Active Learning เพื่อเสริมสร้างทักษะและกระบวนการและจิตคณิตศาสตร์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา พบว่า รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิด Active Learning สามารถเสริมสร้างทักษะ และกระบวนการคิดสำหรับนักเรียนได้อย่างดี เป็นการใช้กิจกรรมตามที่นักเรียนสนใจ และได้ลงมือปฏิบัติจริงทำให้เกิดความท้าทายทั้งตัวเองและเพื่อน ๆ ประกอบกับการที่นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการเลือกกิจกรรม และมีเป้าหมายที่นักเรียนร่วมกันวางแผน จึงทำให้การเรียนมีความหมายต่อตัวนักเรียน รวมทั้งมีความเข้าใจในเรื่องของทักษะกระบวนการมากขึ้น รมณ์ตระวังตัวเองในการเรียนมากขึ้นเพราะรู้ว่าการประเมินตรงจุดใดต้องแสดงพฤติกรรมออกมาอย่างไร และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วีรวิทย์ บุญส่ง (2564) เรื่อง การพัฒนาความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์วิจารณ์ ของนักศึกษาสาขาวิชาสังคมศึกษาชั้นปีที่ 3 โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบ Active Learning พบว่า กิจกรรมการเรียนการสอนที่ผู้สอนออกแบบและสร้างขึ้นมา มีกิจกรรมการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ โดยให้ผู้เรียนลงพื้นที่ศึกษาหลักสูตรจริงจากสถานศึกษาในเขตพื้นที่บริการของมหาวิทยาลัย จากนั้นนักศึกษาต้องนำหลักสูตรดังกล่าว

กลับมาคิดวิเคราะห์วิจารณ์ว่าสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานหรือไม่ อย่างไร จากนั้นนำเสนอให้สมาชิกกลุ่มอื่นได้แสดงความคิดเห็น วิพากษ์วิจารณ์ อภิปรายให้เหตุและผลร่วมกัน ก่อนที่นำไปสู่การฝึกสร้างหลักสูตรของตนเอง ตามกรอบและจุดประสงค์ที่ผู้สอนวางไว้ จึงทำให้ผู้เรียนเรียนรู้จากการลงพื้นที่จริงสามารถทำความเข้าใจผ่านการฝึกปฏิบัติ โดยมีการกำหนดวัตถุประสงค์ และออกแบบหลักสูตร การออกแบบ Theme ที่ใช้เป็นฐานความคิดในการแก้ปัญหาหรือพัฒนาหลักสูตรที่ตอบสนองต่อโรงเรียน ชุมชน และท้องถิ่นของตนเอง ซึ่งการออกแบบหลักสูตรนั้นผู้เรียนจะต้องเข้ารับการแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญทางการศึกษา ทำให้ได้เนื้อหาตรงตามวัตถุประสงค์การเรียนรู้ที่รายวิชา สศ 2211302 หลักสูตรและการสอนสังคมศึกษากำหนดไว้ในคำอธิบายรายวิชา

2. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนกับหลังเรียน โดยการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านหมีวิทยา พบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการจัดการเรียนรู้เชิงรุก มีลักษณะที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ สามารถแสวงหาข้อมูลหรือองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง บทบาทของนักเรียนถูกปรับเปลี่ยนจากผู้รับฟังสู่การเป็นผู้แสวงหาความรู้ อีกทั้งยังมีการร่วมกันอภิปรายหรือแลกเปลี่ยนความรู้อันหน้าชั้นเรียนด้วยข้อมูลที่ได้ทำการศึกษาค้นคว้ามา จะเห็นได้ว่ากิจกรรมการเรียนรู้ที่ถูกจัดขึ้นมานั้น จะมุ่งเน้นให้นักเรียนมีบทบาทสำคัญในการสร้างความรู้ และความเข้าใจได้ด้วยตนเอง ตลอดจนสามารถอภิปรายหรือแลกเปลี่ยนความรู้ และข้อคิดเห็นกับเพื่อนร่วมชั้นได้ จุดนี้ส่งผลต่อให้เกิดการพัฒนาทักษะทางความคิด วิเคราะห์ในการแสวงหาองค์ความรู้หรือข้อมูล ซึ่งมีผลต่อการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้มีประสิทธิภาพ และบรรลุตรงตามจุดประสงค์การเรียนรู้มากยิ่งขึ้น ต่างจากการจัดการเรียนรู้รูปแบบเดิมที่ครูผู้สอนนิยมใช้การบรรยายเป็นหลัก โดยที่นักเรียนมีบทบาทเป็นเพียงผู้รับข้อมูล และคอยจดจำเนื้อหาในชั้นเรียนเท่านั้น ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ วชิรา ฉางวางปราง (2566) เรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการ Active Learning ตามแนวคิดทฤษฎีการใช้สมองเป็นฐาน (Brain-based Learning) เพื่อพัฒนาทักษะการอ่าน การเขียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 พบว่า การเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการ Active Learning ตามแนวคิดทฤษฎีการใช้สมองเป็นฐาน (Brain-based Learning) เพื่อพัฒนาทักษะ การอ่าน การเขียนของนักเรียน มีการทบทวนความรู้ทักษะสำคัญที่เกี่ยวข้องจนเข้าใจ หลังจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ นักเรียนได้ฝึกการคิดการแก้ปัญหการอ่าน และการเขียนด้วยตนเอง ที่มุ่งเน้นด้วยกระบวนการมีขั้นตอนที่ชัดเจน นำไปสู่การคิดที่ต่อเนื่องเชื่อมโยง และให้ความสำคัญกับการตรวจสอบ ย้อนกลับ นักเรียนมีโอกาสแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ร่วมกันสร้างพลังในการเรียน ได้แนวคิดมุมมองที่หลากหลาย และฝึกทักษะอย่างอิสระเป็นกลุ่ม ร่วมมือกันเรียนรู้กับเพื่อน รวมทั้งการฝึกทักษะด้วยตนเอง นักเรียนมีความสุขสนุกสนานในการเรียนเมื่อนักเรียนได้เรียนรู้ในสิ่งที่แปลกใหม่ไปจากเดิม นักเรียนมีความสุขเมื่อได้ออกนอกห้องเรียน นักเรียนเรียนรู้ได้ดีในบรรยากาศของการเรียนที่เป็นกันเอง ทำหาย ค้นพบความรู้ด้วยตนเอง ผ่านกิจกรรมที่หลากหลาย ได้ฝึกการใช้ภาษาอย่างต่อเนื่อง ทำให้การวิจัยบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ แสดงให้เห็นว่านวัตกรรมที่ผู้ศึกษาพัฒนาขึ้นนั้น สามารถใช้พัฒนาผลการเรียนรู้เป็นอย่างดี และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อัญญารัตน์ สอนสนาม, สมพร วงษ์เพ็ง, ภาวินี อ่างบุญตา, สุภารัตน์ บุตรไชย, และธนัช ศรีพนม

(2565) ได้ศึกษาการพัฒนา รูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ควบคู่กับการใช้ Google Sites ในรายวิชาวัสดุอุตสาหกรรมและการผลิต พบว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกช่วยให้นักเรียนสามารถศึกษา และทบทวนเนื้อหาด้วยตนเองได้อย่างต่อเนื่อง ทั้งยังสามารถเข้าถึงลิงก์เว็บไซต์และวีดิทัศน์ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งครู ผู้สอนจัดเตรียมไว้ ทำให้เนื้อหาการเรียนรู้มีความทันสมัยและน่าสนใจ นอกจากนี้ นักเรียนสามารถศึกษาล่วงหน้า ผ่าน Google Sites โดยที่ครูผู้สอนทำหน้าที่ให้คำแนะนำ ติดตามความก้าวหน้าของการเรียนรู้ รวมถึงตอบข้อสงสัย ในบทเรียน และมอบหมายแบบฝึกหัดหรือแบบทดสอบเพื่อประเมินความเข้าใจ เมื่อเข้าสู่การเรียนในชั้นเรียน นักเรียนจะได้รับมอบหมายให้ทำกิจกรรมจากเนื้อหาที่ได้ศึกษามาแล้ว เพื่อฝึกทักษะการแก้ปัญหาและสร้าง ปฏิสัมพันธ์ในห้องเรียน โดยมีการนำเสนอผลงานและประเมินผลร่วมกัน ซึ่งส่งเสริมการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การฝึกทักษะการปฏิบัติ และช่วยยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้สูงขึ้น

3. ผลการศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียน บ้านหมี่วิทยา พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการจัดการเรียนรู้เชิงรุก สามารถกระตุ้นการเรียนรู้ ของนักเรียนได้เป็นอย่างดี ไม่สร้างความน่าเบื่อหน่ายตามรูปแบบชั้นเรียนที่มีการบรรยายเป็นหลัก นักเรียนได้ถูก ปรับเปลี่ยนบทบาทจากผู้ฟังผู้สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง เป็นผลให้ความพึงพอใจหลังการจัดการเรียนรู้เชิงรุก โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สามารถนำความรู้ไปปรับใช้ในการ ดำเนินชีวิตได้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการจัดการเรียนรู้เชิงรุก นักเรียนได้มีโอกาสที่จะแสวงหาข้อมูลหรือสร้าง องค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง ทำให้นักเรียนได้รับทั้งองค์ความรู้ใหม่จากการค้นคว้าประสานเข้ากับองค์ความรู้ หรือประสบการณ์เดิมของตนเอง เมื่อนักเรียนได้เกิดความรู้ มีความเข้าใจต่อเนื้อหาวิชา และเกิดการพัฒนาทักษะ ทางความคิดให้มีประสิทธิภาพในการเรียนรู้มากยิ่งขึ้น ส่งผลให้นักเรียนมีความสามารถในการต่อยอดการเรียนรู้ ทั้งในชั้นเรียนและนอกชั้นเรียน ตลอดจนสามารถนำองค์ความรู้ที่ได้รับไปปรับใช้ให้สอดคล้องกับการดำเนิน ชีวิตประจำวันของตนเองได้ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พิระศักดิ์ จีวตัน, ยุพาพร รักสกุลพิวัฒน์, และอภิญญา ลิ้มสุวรรณ (2563) เรื่อง การสำรวจความพึงพอใจของนักศึกษาต่อห้องเรียน Active Learning และผลกระทบต่อการ ส่งเสริมการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี พบว่า ความพึงพอใจในด้านองค์ความรู้ นั้น มาจากการเพิ่มทักษะการเรียนรู้ในเนื้อหาแต่ละบทเรียน การมีความกระตือรือร้นในการเรียนมากขึ้น การมีการคิด และค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม และการมีรูปแบบการเรียนรู้ที่หลากหลาย สิ่งเหล่านี้นั้นเป็นตัวช่วยในการส่งเสริม ให้นักเรียนนั้นเกิดกระบวนการเรียนรู้แบบใฝ่รู้ ทำให้นักเรียนเกิดความอยากที่จะเรียนรู้ และหาแหล่งความรู้เพิ่มเติม นอกเหนือจากครูผู้สอน ส่งผลนักเรียนส่วนใหญ่มีความพึงพอใจต่อผลลัพธ์ที่เกิดประโยชน์กับนักเรียนต่อการ จัดการเรียนการสอนแบบผสมผสานในด้านบวก สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้ด้วยตนเอง และเพิ่มทักษะในการ เรียนรู้ เป็นต้น และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุภา วัชรสุขุม, ธวัชรัตน์ พรหมวิเศษ, สุรัสวดี นราพงศ์เกษม, และจิตติขวัญ ภูพันธ์ตระกูล (2560) เรื่อง ผลการจัดการเรียนแบบใฝ่รู้ (Active Learning) ที่มีต่อพฤติกรรมการเรียนรู้ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความพึงพอใจในการเรียนของนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา พบว่า ความพึงพอใจในการจัดการเรียนรู้ อยู่ในระดับที่นักศึกษาพึงพอใจมาก

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ครูสามารถนำการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในวิชาประวัติศาสตร์ เรื่อง หลักฐานทางประวัติศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านหมี่วิทยา ไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้ให้กับนักเรียนในวิชาประวัติศาสตร์เรื่องนี้หรือเรื่องอื่น ๆ และเสริมสร้างการแสวงหาองค์ความรู้ใหม่ด้วยตนเอง

2. การจัดการเรียนรู้เชิงรุกในวิชาประวัติศาสตร์ เรื่อง หลักฐานทางประวัติศาสตร์ ครูควรจัดเตรียมสื่อการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษาและความสนใจของผู้เรียน

3. การจัดการเรียนรู้เชิงรุกในวิชาประวัติศาสตร์ เรื่อง หลักฐานทางประวัติศาสตร์ ควรจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย ซึ่งทำให้ผู้เรียนเกิดความสนใจในเนื้อหา รู้สึกไม่น่าเบื่อ และทำให้ผู้เรียนอยากที่จะทำการเรียนรู้ต่อในรายวิชานั้น ๆ

ข้อเสนอแนะเพื่อการทำวิจัยในครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาผลของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ในวิชาประวัติศาสตร์ เรื่อง หลักฐานทางประวัติศาสตร์ ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาในระดับอื่น ๆ

2. การทำวิจัยและพัฒนารูปแบบแผนการจัดการเรียนรู้หรือสื่อการเรียนรู้ที่ใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อจัดการเรียนรู้ในวิชาประวัติศาสตร์ สำหรับนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2562). *แนวทางการนิเทศเพื่อพัฒนาและส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ตามนโยบายลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- จักรพงษ์ วรสาร, และสมาน เอกพิมพ์. (2565). การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบ Active Learning เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านเหล่าหนาด. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม*, 16(2), 89 - 98.
- เฉลิม มลิลลา, และนิติ เขตต์ปรีชา. (2559). *เทคนิควิธีการสอนประวัติศาสตร์*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). *การวิจัยเบื้องต้น* (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- พีระศักดิ์ จิ๋วต้น, ยุพาพร รักสกุลพิวัฒน์, และอภิญญา ลิ้มสุวัฒน์. (2564). การสำรวจความพึงพอใจของนักศึกษาต่อห้องเรียน Active Learning และผลกระทบต่อการส่งเสริมการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี. *วารสารวิจัยสถาบัน มข.*, 1(3), 285 - 299.
- วชิรา ฉางวางปราง. (2566). การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการ Active Learning ตามแนวคิดทฤษฎีการใช้สมองเป็นฐาน (Brain-based learning) เพื่อพัฒนาทักษะการอ่าน การเขียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1. *การประชุมหาตใหญ่วิชาการระดับชาติและนานาชาติ*, 14(1), 1327 - 1340.
- วีรยุทธ พลายเล็ก. (2563). *การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิด Active Learning เพื่อเสริมสร้างทักษะและกระบวนการและจิตคณิตศาสตร์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาคุุณบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วีรวิทย์ บุญส่ง. (2564). การพัฒนาความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์วิจารณ์ของนักศึกษาสาขาวิชาสังคมศึกษาชั้นปีที่ 3 โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบ Active Learning. *วารสารนิติบุคคลและนวัตกรรม*, 8(3), 73 - 86.
- สุภา วัชรสุขุม, ธวัชรัตน์ พรหมวิเศษ, สุรัสวดี นราพงศ์เกษม, และจิตติขวัญ ภูพันธ์ตระกูล. (2560). *รายงานวิจัย เรื่อง ผลการจัดการเรียนแบบใ้รู้ (Active Learning) ที่มีต่อพฤติกรรมการเรียนรู้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความพึงพอใจในการเรียนของนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา*. ยะลา: มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3. (2566). *คู่มือการขับเคลื่อนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) เพื่อพัฒนาทักษะนักเรียนในศตวรรษที่ 21*. กาฬสินธุ์: ผู้แต่ง.

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2560). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551*

(ฉบับปรับปรุง 2560). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

_____. (2554). *เพื่อนคู่คิด มิตรคู่ครู แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ประวัติศาสตร์*. กรุงเทพฯ:

โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

อัญญารัตน์ สอนสนาม, สมพร วงษ์เพ็ง, ภาวินี อ่างบุญตา, สุภารัตน์ บุตรไชย, และธन्छ ศรีพนม. (2565).

การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ร่วมกับการเรียนรู้ผ่าน Google Sites รายวิชาวัสดุอุตสาหกรรมและการผลิต. *Journal of Modern Learning Development*, 7(9), 327 - 340.

Bonwell, C., C., & Eison, J. A. (1991). *Active Learning: Creating Excitement in The Classroom*.

ASHE-ERIC Higher Education Report, Washington DC: School of Education and Human Development, George Washington University.

Cronbach, L. J. (1970). *Essentials of Psychological Test* (5th ed.). New York: Harper Collins.

Kuder, Frederic G., & M. W. Richardson. (1973). The Theory of the Estimation of Test Reliability. *Psychometrika*, 2(3), 151 - 160.

Mayers, C., & Jones, T. (1993). *Promoting Active Learning: Strategies for The College Classroom*. San Francisco: Jossey-Bass.

Shenker, J., I., Goss, S., A., & Bernstein, D. A. (1996). *Instructors Resource Manual for Psychology: Implementing Active Learning in the Classroom*. [online]. Available: <https://s.prych/uiuic.edu/~jskenker/active.html>.

